

Ut av berget

Reiselivsmuseet i Balestrand er skåret inn i en bergknaus. Granittisk gneis. Nærmere det norske grunnfjellet kommer du ikke.

Motstående side: Reiselivsmuseet er skåret inn i en fjellknaus i sentrum av Balestrand. **Over:** Fra byggeplassen. Fjellskivene som står igjen er bærekonstruksjonen i museet. **Facing page:** The museum is cut into an outcrop of rock in the centre of Balestrand. **Above:** During construction. The rock pillars form the main loadbearing structure.

Norsk Reiselivsmuseum, Balestrand

Askim/Lantto Arkitekter AS
Arkitektens beskrivelse

Norsk reiseliv startet da den europeiske overklassen på midten av 1800-tallet søkte til de dramatiske naturopplevelsene på Vestlandet. Og fortsatt er det, i stor grad, naturopplevelser som selger Norge som internasjonalt reisemål. Hovedideen for Reiselivsmuseet var å benytte fjellet aktivt i museets arkitektur for å skape en helt spesiell attraksjon knyttet til opplevelsen av norsk natur.

Tomten var lang, smal og trekantet – en bergknaus med en utsprengt fjellvegg mot en hovedgate i Balestrand. Bygningsmiljøet var sammensatt og besto av gamle Kviknes Hotell i sveitserstil, en

hotellblokk i betong fra 60-tallet, småhusbebyggelse i tre og en verneverdig husrekke langs kaia.

Funksjoner

Reiselivsmuseet omfatter en del av et eksisterende råbygg på 260 kvm, som ble ferdigstilt sammen med et nybygg på to etasjer.

“Fortsatt er det i stor grad naturopplevelser som selger Norge som internasjonalt reisemål.”

Museet har hovedinngang fra gaten og innendørs forbindelse til Kviknes' nye kongressdel i etasjen over. Kaféen er et utkraget bygningsvolum i treverk og glass som danner et overdekket uteareal foran inngangen. En ledende fjellvegg skåret ut av terrenget fører

inn i vindfang og foajé. 1. etasje har foajé, toaletter og garderobe, i tillegg til arealer for museumsdrift.

I 2. etasje er det publikumsarealer, som kafé, utstillingsrom og auditorium. En kontordel med bibliotek og areal for skiftende utstilling ligger plassert i eksisterende bygningsmasse.

Arkitektur, materialbruk

Veggene mot terreng består av fjell skåret ut av bergknausen, og hovedbæreveggene er frittstående, utskårne fjellskiver. Fjellet består av granittisk gneis i lyse farger med vakre tegninger.

Før fjellet ble sagt, ble det boret hull til sikringsbolter og til gysing med ekspanderende tyntflytende betong for å ”armere” og tette sprekker i fjellet. Dernest ble det kjerneboret horisontale og ver-

Inngang til kafeen på øvre nivå, bak den verneverdige husrekken langs kaia. *Entrance to the café at the upper level, behind the historic row of quayside houses.*

tikale hull for å tre diamantvaier gjennom. Etter saging ble massene mellom fjellskivene sprengt og tatt ut etappevis. De frittstående fjellskivene etter uttak av masser var to meter tykke og 11 meter høye.

Det er skåret ”kuldebro-brytende” slisser, fylt med isolasjon, i overgangen mellom eksponert fjell ute og inne. I bakkant mot terreng er fjellet skrånket i en ”hylle” for å lede bort vann. Fjellhyllen er isolert på oversiden for å unngå varmetap fra bygningen. Bygningen har et målt energi-behov som ligger godt innenfor forskriftskravet. De eksponerte, massive overflatene bidrar positivt til dette.

Ytterveggen mot gaten er i sandwich-elementer av betong. Yttervengen har felter med varierende bredde og ulik overflate der det er brukt glatt forskaling, syrevasking og retarder for frileg-

ging av stein. Innsiden av fasaden er en teknisk vegg kledd med trespiler. Det er valgt utblåsning av tilluft gjennom spalteventiler for å unngå ventilasjonstekniske installasjoner i himlingen i utstillingsrommene.

“Veggene mot terreng består av fjell skåret ut av bergknausen, og hovedbæreveggene er frittstående, utskårne fjellskiver.”

Himlingen i utstillingsarealene er lys, plateforsalet betong. Mellom hovedbæreveggene er det overlys av konstruktivt bærende betongdragere på oversiden av betongdekket. Dragerne er doble og skråstilte for å modellere lysinnslippet. Dette gir store frie spenn for det plasstøpte betongdekket.

Bruk av betong ga mulighet til presise og sømløse overganger mot fjellet. Øvrige materialer i

interiørene er valgt for å spille med plasstøpt betong og eksponert fjell. Det er oljet heltre av douglasgran og slipt betong på gulvene, veggkledning av smale trespiler i furu, og akustiske elementer av treullsement og svartlakkert stål.

I eksteriøret er det plasstøpt betong i trapper og repoer, og kostet betong i utvendige dekker. Fasadene har betongelementer med variasjoner i format og overflatebehandling. Trekledninger er kjerneved av furu med karbonisert overflate.

Lars Lantto

Fra utstillingen. *From the exhibition.*

Kafeen. *The café.*

Fra Utstillingen. *From the exhibition.*

Norwegian Museum of Tourism, Balestrand

Architects: Askim/Lantto arkitekter AS

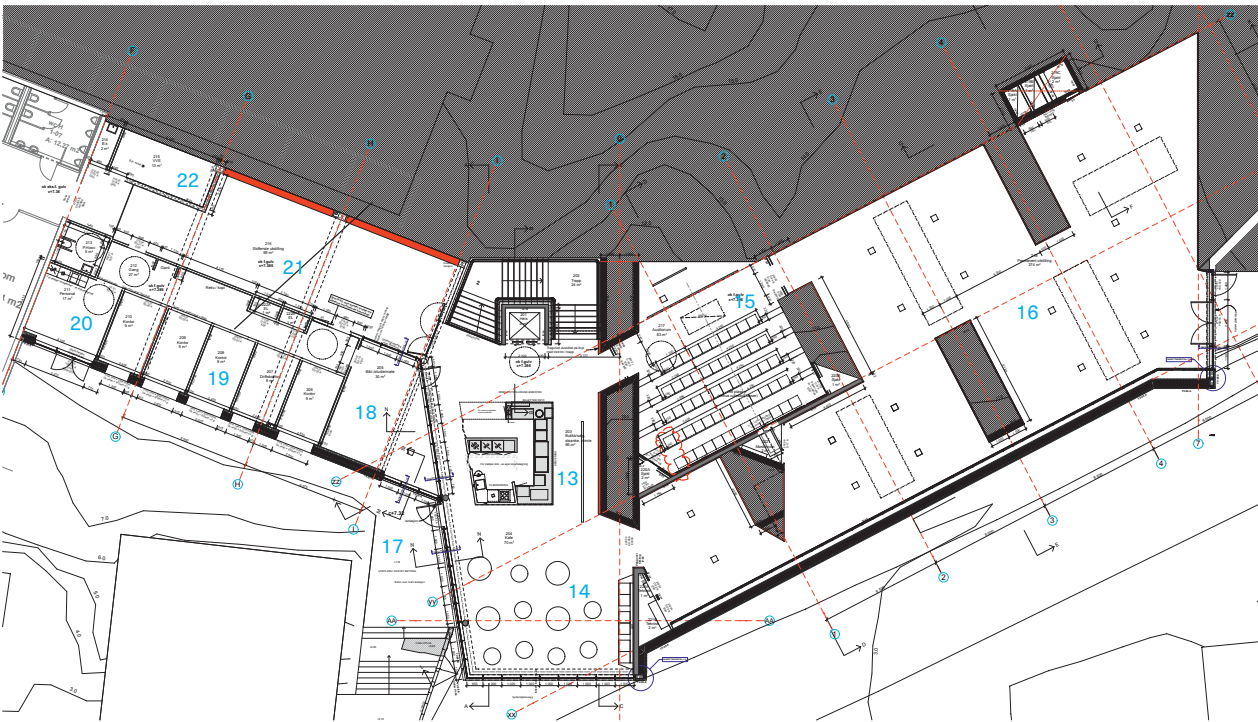
Untouched nature has been the main selling point of Norwegian tourism since the mid-19th century, so the main idea for the new Museum of Tourism was to use the natural rock as a main element of the museum architecture.

Located on a tight, narrow site in Balestrand town centre, the museum is cut into an outcrop of gneiss, retaining thick stone pillars that carry angled concrete beams to make up the main structure of the building. Channels have been cut and filled with insulation to avoid cold-bridges. The new front wall is made with concrete sandwich elements.

Plan 1. etasje. Målestokk 1:400. *Ground floor plan. Scale 1:400.*

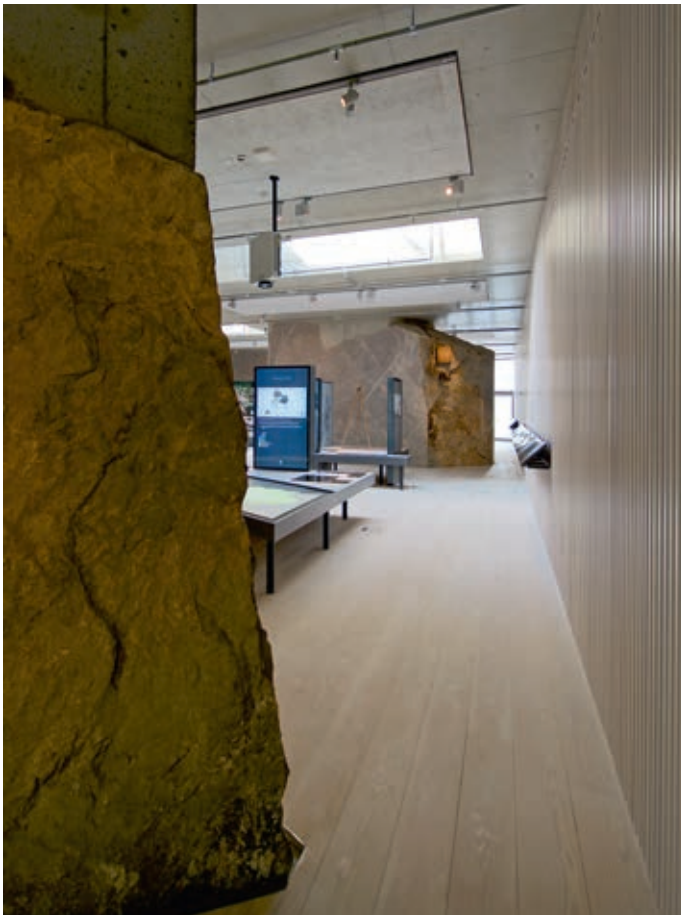
1. Hovedinngang	10. Avfall	20. Personalrom	6. Foto, produksjon	16. Permanent utstillinger
2. Foajé	11. Renhold	21. Skiftende utstilling	7. Storage	17. Outdoor area
3. Aktivitetssone, skiftende utstillinger	12. Varme	22. Teknisk rom	8. Deliveries	18. Library, meeting room
4. Forrom, garderobe	13. Butikk		9. Board	19. Office
5. Magasin	14. Kafé	1. Main entrance	10. Refuse	20. Staff room
6. Foto, produksjon	15. Auditorium	2. Foyer	11. Cleaning	21. Temporary exhibition
7. Lager	16. Permanent utstilling	3. Activity zone, temporary exhibitions	12. Heating	22. Plant room
8. Mottak	17. Uteplass	4. Anteroom, cloakroom	13. Shop	
9. Tavle	18. Bibliotek, møterom	5. Storeroom	14. Kafé	
	19. Kontor		15. Auditorium	

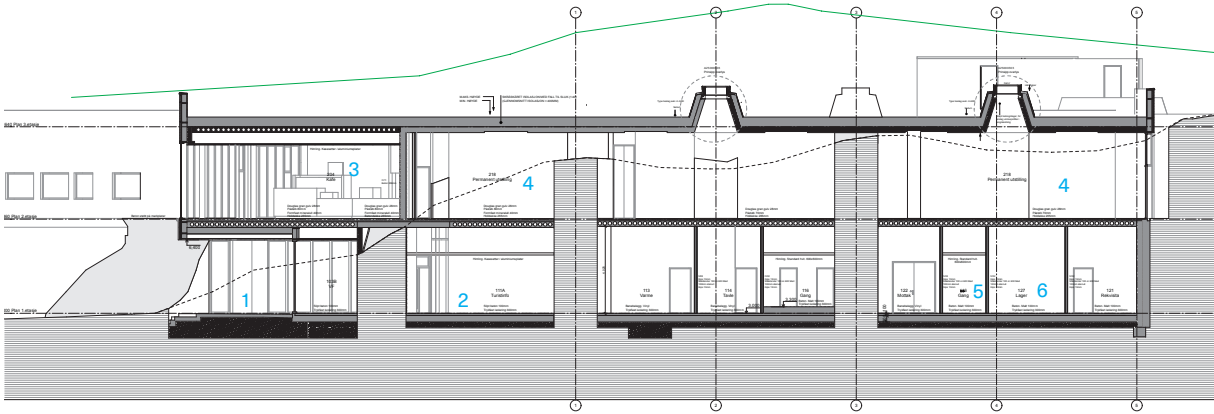

Plan 2. etasje. *First floor plan*

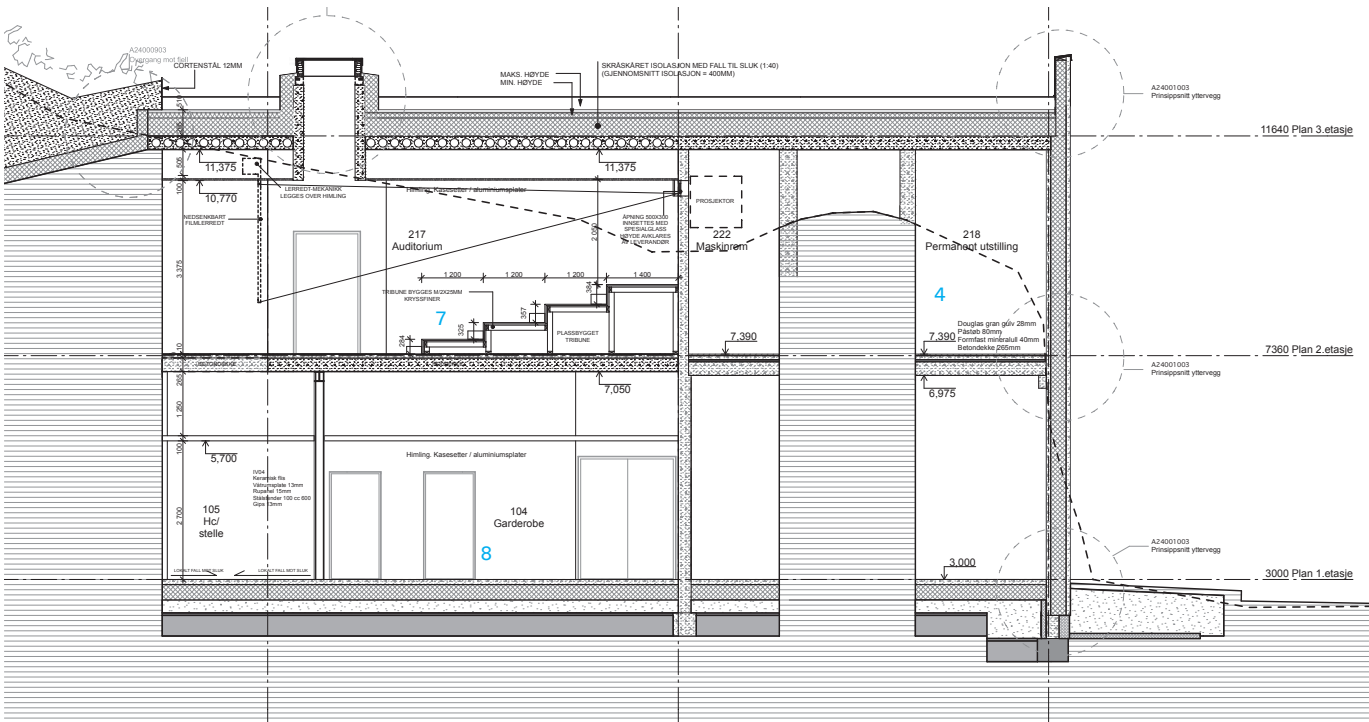

Over, under t.h.: Hovedinngangen mot kaia. Under t.v.: Fra utstillingen. Above, below right: Main entrance. Below left: From the exhibition.

Snitt L-L. Målestokk 1:350. Section L-L. Scale 1:350.

Snitt D-D. Målestokk 1:150. Section D-D. Scale 1:150.

PROSJEKTOPPLYSNINGER

Byggets navn: Norsk Reiselivsmuseum
Adresse: Holmen 15, Balestrand
Ferdigstilt: 2016
Oppdragsgiver: Statsbygg
Arkitekt: Askim/Lantto arkitekter AS
Medarbeidere: Lars Lantto (prosjektleder), Anne Ki Thoresen, Espen Moum-Olsen, alle arkitekter MNAL
Interiør: Askim/Lantto arkitekter AS
Medvirkende kunstnere: Børre Sætre
Konsulenter: Nordplan AS v/ Oddvin Myklebust (RIB), Nordplan AS (Bygningsfysikk, RIBr), NGI v/ Erik Endre (RIG), Norconsult (RIV), Sweco (RIE), Brekke & Strand (RIE-Aku), Diamant Wire Teknikk AS (Diamantvaiersaging av fjell)
Brutto areal: 1630 kvm
Byggekostnader: 78 mill. NOK eks. mva (2016)
Foto: Nils Petter Dale, Ivan Brodey

MILJØOPPLYSNINGER

Beregnet energiforbruk: 118 kWh/kvm BTA pr. år
Gjennomsnittlig U-verdi: totalt varmetapstall: 0,88 W/kvmK
Energikilder: varmepumpe, luft til vann
Ventilasjon: balansert mekanisk
Materialbruk: Vegger og himling i er hovedsak eksponerte fjell- og betongoverflater som er støvbundne med klart vannglass. Akustiske himlinger av treullitt. Gulv av oljet douglasgran og slipt betong.

1. Hovedinngang
2. Aktivitetszone
3. Kafé
4. Permanent utstilling
5. Mottak
6. Lager
7. Auditorium
8. Garderobe

1. Main entrance
2. Activity zone
3. Café
4. Permanent exhibition
5. Goods delivery
6. Storage
7. Auditorium
8. Cloakroom